

REFERENCES

1. Dohovir pro zasnuvannia Enerhetychnoho Spivtovarystva vid 25.10.2005 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_926#Text [in Ukrainian].
2. Pro mizhnarodni dohovory Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 29.06.2004 r. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> [in Ukrainian].
3. Pro rynek elektrychnoi enerhii: Zakon Ukrainy vid 13.04.2017 r. № 2019-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> [in Ukrainian].
4. Protokol pro pryiednannia Ukrainy do Dohovoru pro zasnuvannia Enerhetychnoho Spivtovarystva vid 24.09.2010 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a27#Text [in Ukrainian].

Борисов Ігор Вячеславович

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник НДІ
правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-3055-013X*

ДО ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Тези присвячені проблемі правового забезпечення процесу цифровізації економічних відносин в умовах четвертої промислової революції. Звертається увага на підвищення ролі держави у створенні ефективного механізму стимулювання галузей, які впливають на економіку, бізнес, суспільство та життєдіяльність країни в цілому.

Ключові слова: цифрова економіка, цифровізація, цифрові технології.

Borysov Igor

*PhD, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0002-3055-013X*

TO THE PROBLEM OF LEGAL PROVISION OF DIGITALIZATION OF ECONOMIC RELATIONS

The theses are devoted to the problem of legal support of the process of digitalization of economic relations in the conditions of the fourth industrial revolution. Attention is paid to increasing the role of the state in creating an effective mechanism to stimulate industries that affect the economy, business, society and life of the country as a whole.

Keywords: digital economy, digitization, digital technologies.

Четверта промислова революція по своїй суті є симбіозом розвитку високотехнологічного обладнання, програмного забезпечення, а також людського знання і досвіду [1, с. 198]. Вона потребує перебудови економіки з метою забезпечення сталого економічного зростання України, інтеграції останньої у світовий економічний простір. Але це можливо тільки при впровадженні відповідного механізму правового забезпечення цифровізації економічних відносин, зокрема, стимулювання галузей, які визначають науково-технічний прогрес, формування раціональної багатуукладної економічної системи держави.

У класичному розумінні поняття «цифрова економіка» означає діяльність, в якій основними засобами (факторами) виробництва є цифрові (електронні, віртуальні) дані як числові, так і текстові. Звідси цифрова економіка – це тип економіки, де ключовими факторами (засобами) виробництва є цифрові дані: числові, текстові тощо. Їх використання як ресурсу дає змогу істотно підвищити ефективність, продуктивність, цінність послуг та товарів, побудувати цифрове суспільство.

Інтеграція «цифрових» технологій у процеси виробництва, або «цифровізація» промисловості, стає пріоритетом державної політики України. Саме тому Кабінет міністрів України своїм Розпорядженням схвалив Концепцію розвитку цифрової економіки і суспільства України на 2018–2020 роки та затвердив план заходів щодо її реалізації [2].

Цифровізація є визнаним механізмом економічного зростання завдяки здатності технологій позитивно впливати на ефективність, результативність, вартість та якість економічної, громадської та особистої діяльності.

Розвиток цифрової економіки України полягає у створенні ринкових стимулів, мотивацій, попиту та формуванні потреб щодо використання цифрових технологій, продуктів та послуг серед українських секторів промисловості, сфер життєдіяльності, бізнесу та суспільства для їх ефективності, конкурентоздатності та національного розвитку, зростання обсягів виробництва високотехнологічної продукції та благополуччя населення.

Звідси цілями цифрового розвитку економіки є: прискорення економічного зростання та залучення інвестицій; трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні; технологічна і цифрова модернізація промисловості та створення високотехнологічних виробництв; доступність для громадян переваг та можливостей цифрового світу; реалізація людського ресурсу, розвиток цифрових індустрій та цифрового підприємництва.

Основна мета цифровізації – досягнення цифрової трансформації існуючих та створенні нових галузей економіки, а також трансформації сфер життєдіяльності у нові більш ефективні та сучасні. Такий приріст є можливим лише тоді, коли ідеї, дії, ініціативи та програми, які стосуються цифровізації, будуть інтегровані, зокрема, в національні, регіональні, галузеві стратегії і програми розвитку.

Принципи цифровізації: забезпечення кожному громадянину рівний доступ до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій; спрямованість на створення переваг у різноманітних сферах повсякденного життя; сприяння розвитку інформаційного суспільства та засобів масової інформації; орієнтація на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво з метою інтеграції України до ЄС, виходу на європейський і світовий ринок.

Однак шлях до цифрової економіки країни пролягає через внутрішній ринок виробництва, використання та споживання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій.

Центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України, на сьогодні виступає Міністерство цифрової трансформації України (Мінцифри) [4]. Мінцифри є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій та технологій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; у сфері впровадження електронного документообігу; у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян; у сферах відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, розвитку інфраструктури широкосмислового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу; у сфері надання електронних та адміністративних послуг; у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; у сфері розвитку ІТ-індустрії; у сфері розвитку та функціонування правового режиму Дія Сіті.

Україна робить певні кроки щодо нормативно-правового забезпечення процесу цифровізації, зокрема, у 2015 році був прийнятий Закон України «Про електронну комерцію» [4], хоча ним залишено неврегульованою цілу низку питань гармонізації із нормами права ЄС, а у 2018 року набув чинності Закон України «Про електронні довірчі послуги» [5], що оновив законодавство у сфері електронної ідентифікації (електронного цифрового підпису), але цього замало.

Разом із тим на сьогодні законодавство в сфері цифровізації економіки потребує удосконалення, оскільки цифровізація охоплює бізнес у всіх галузях економічної діяльності, тобто не тільки в секторі інформації та телекомунікацій, а й у базових галузях промисловості, в сільському господарстві, будівництві тощо, на що звертають увагу науковці і практики. Нагальною є потреба розробити ефективний механізм стимулювання галузей, які впливають на економіку, бізнес, суспільство та життєдіяльність країни в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Куйбіда С. Теоретико-методологічні основи формування інструментів структурної перебудови національної економіки в умовах четвертої про-

мислової революції і глобалізації. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 4 (53). Ч. 2. С. 197–207.

2. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 16. Ст. 560.

3. Питання Міністерства цифрової трансформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. *Офіційний вісник України*. 2019. № 80. Ст. 2736.

4. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 45. Ст. 410.

5. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 45. Ст. 400.

REFERENCES

1. Kuibida, S. (2017). Teoretyko-metodolohichni osnovy formuvannia instrumentiv strukturnoi perebudovy natsionalnoi ekonomiky v umovakh chetvertoi promyslovoi revoliutsii i hlobalizatsii. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia – Efficiency of public administration*, issue 4 (53), ch. 2, art. 197–207 [in Ukrainian].

2. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018–2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.01.2018 r. № 67-r. (2018). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 16, art. 560 [in Ukrainian].

3. Pytannia Ministerstva tsyfrovoy transformatsii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.09.2019 r. № 856. (2019). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 80, art. 2736 [in Ukrainian].

4. Pro elektronnu komertsiiu: Zakon Ukrainy vid 03.09.2015 r. № 675-VIII. (2015). *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 45, art. 410 [in Ukrainian].

5. Pro elektronni dovirchi posluhy: Zakon Ukrainy vid 05.10.2017 r. № 2155-VIII. (2017). *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 45, art. 400 [in Ukrainian].